



MAISHIY TEXNIKA JIXOZLARINI NOGIRONLIGI BO'LGAN
O'QUVCHILARGA TA'MIRLASHNI O'RGATISHNING DOLZARBLIGI.

Sobirjonov G'ani Maxmudovich

*Respublika imkoniyati cheklangan shaxslar uchun ixtisoslashtirilgan maxsus texnikum ishlab
chiqarish ta'limi ustasi*

Kengashev Gayrat Mardiyevich

*Respublika imkoniyati cheklangan shaxslar uchun ixtisoslashtirilgan maxsus texnikum ishlab
chiqarish ta'limi ustasi*

Annotasiya: Maqolada inklyuziv ta'lim jarayonining maxsus texnikumlarda ta'lim olishning xususiyatlari ko'rib chiqiladi. Nogironligi bo'lgan o'quvchilarni maxsus texnikumlarda o'qitish jarayonida foydalanish uchun adaptiv texnologiyalar taklif etiladi.

Kalit so'zlar: Nogironligi bo'lgan o'quvchilar, o'rganish, interaktivlik, mavjudlik, transformatsiya, individuallashtirish, differentsiatsiya va shaxsiy yo'nalish texnologiyalari, elektr jihozlari, maishiy texnikani ta'mirlash, konstruktiv xususiyatlar, xavfsizlik va diagnostika uskunalari.

Maishiy texnikani ta'mirlash bo'yicha mutaxassis bo'lishning birdan bir yo'li bu texnikumlarda tahsil olishdir. Ushbu ixtisoslashtirilgan texnikumlarda nogironligi bo'lgan texnikumlarda fanlarni va amaliy mashg'ulotlarni o'z ichiga oladi, bu erda o'quvchilar haqiqiy jihozlar bilan ishlaydi. O'quv muassasalarining muhim afzalligi 9-sinfni tugatgandan so'ng o'qishni boshlash imkoniyatining mavjudligidir. Ko'pgina maishiy texnika ishlab chiqaruvchilari texnik xodimlar uchun malakali o'quv dasturlarini taklif qilishadi. Ushbu dasturlar ma'lum bir brendning jihozlarining konstruktiv xususiyatlarini batafsil o'rganish va aniq diagnostika va ta'mirlash usullarini ishlab chiqish imkonini beradi. Ko'pincha jihozlarni ta'mirlash bo'yicha boshlang'ich ustalar tajribali murabbiylar rahbarligida bevosita ustaxonalarda amaliyot o'tashadi, bu ularga amaliy ko'nikmalarni tezda egallash va ishning o'ziga xos xususiyatlarini tushunish imkonini beradi. Jihozlarni ta'mirlash bo'yicha mutaxassis tayyorlash barcha zarur ko'nikmalarni egallash uchun keng qamrovli nazariy va amaliy kurslarni o'z ichiga oladi. O'quvchilar turli xil jihozlarning ishlash tamoyillari, ularning konstruktiv xususiyatlari va tez-tez uchraydigan nosozliklar bilan tanishadilar. Elektr jihozlari bilan ishlashda xavfsizlik va diagnostika uskunalaridan to'g'ri foydalanishga alohida e'tibor beriladi. Dasturlar maishiy texnika ishlab chiqarishdagi zamonaviy tendentsiyalarni hisobga olgan holda ishlab chiqilgan va doimiy ravishda yangi modellar va texnologiyalarga moslashtiriladi. Maishiy texnikani ta'mirlash bo'yicha mutaxassis kasbi o'ta dolzarb bo'lib qolmoqda, chunki bir martalik ishlatiladigan tovarlar davrida ham ko'pchilik yangilarini sotib olishdan ko'ra qimmatbaho jihozlarni ta'mirlashni afzal ko'radi. Atrof-muhit bo'yicha xabardorlikning o'sishi, shuningdek, jihozlarni almashtirishdan ko'ra ta'mirlash xizmatlariga bo'lgan talabni kuchaytirmoqda. Malakali texnik hech qachon ishdan bo'shamaydi, ayniqsa ular muntazam ravishda malaka oshirish kurslarida qatnashsa va yangi jihozlarga xizmat ko'rsatishning nozik va nozik tomonlarini o'rganadigan bo'lishsa, maishiy texnikani



ta'mirlash bo'yicha mutaxassislar turli jihozlarni diagnostika qilish va nosozliklarni bartaraf etish bilan bog'liq keng ko'lamli vazifalarni bajara oladilar. Har kuni texnik xodimlar o'zlarining bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilashni talab qiladigan turli ishlab chiqaruvchilarning turli xil jihoz modellariga duch kelishadi. Vakolatli mutaxassis nafaqat jihozni ta'mirlashi, balki mijozga muammoning sababini tushuntirishi va undan keyingi foydalanish bo'yicha tavsiyalar berishi kerak. Maishiy texnikani ta'mirlash bo'yicha mutaxassisning asosiy vazifalariga quyidagilar kiradi:

-Sovutgichlar, kir yuvish mashinalari, elektr pechlar, mikroto'lqinli pechlar va boshqa maishiy texnikadagi nosozliklarni aniqlash;

- Maxsus asboblarda yordamida jihozlarni qismlarga ajratish va yig'ish;
- Nosoz qismlar va butlovchi qismlarni almashtirish;
- Elektron boshqaruv modullarini qayta dasturlash;
- Ta'mirlangan jihozlarni sozlash va kalibrlash;
- Kelajakda buzilishlarning oldini olish uchun profilaktika ishlarini bajarish;
- Mijozlarga maishiy texnikaning to'g'ri ishlashi bo'yicha maslahat berish;
- Kafolat hujjatlarini tayyorlash va yakuniy sertifikatlarini tayyorlash;

Maishiy texnikani ta'mirlash bo'yicha mutaxassisning professional darajalari

Maishiy texnikani ta'mirlash bo'yicha mutaxassis kasbi bo'yicha rasmiy ravishda malaka talab qilmasada, amalda mutaxassislar o'rtasida ularning malakasi va tajribasiga qarab aniq farq mavjud. Ish beruvchilar va mijozlar yangi texnik va tajribali mutaxassislarni farqlaydilar, bu esa texnikning ishonchligi va daromadiga bevosita ta'sir qiladi. Ushbu sohada kasbiy o'sish amaliy tajriba to'plash va xizmat ko'rsatilayotgan uskunalar assortimentini kengaytirish bilan asta-sekin sodir bo'ladi. Boshlang'ich jihozlarni ta'mirlash bo'yicha mutaxassis odatda eng ko'p uchraydigan asboblardagi tez-tez uchraydigan muammolarni tashxislaydi va ularni bartaraf qiladi. Ular standart qismlarni, masalan, muzlatgichlardagi rezina qistirmalarni, pechlardagi isitish elementlarini yoki kir yuvish mashinalarida haydovchi kamarlarni almashtiradilar. Yangi kelganlar ko'pincha tajribali hamkasblar nazorati ostida ishlaydi va bir yoki ikki turdagi jihozlarga ixtisoslashgan, masalan, faqat sovutgich yoki faqat kir yuvish mashinalari. Tajribali mutaxassis murakkab muammolarni hal qiladi, jumladan elektron boshqaruv platalarini ta'mirlash, mikrokontrollerlarni qayta dasturlash va yuqori texnologiyali modellardagi murakkab muammolarni tashxislash. Tajribali jihozlarni ta'mirlash bo'yicha mutaxassis konditsioner tizimlari, qahva mashinalari, yuqori sifatli idishlarni yuvish mashinalari va boshqa murakkab jihozlarning funksionalligini tiklashi mumkin. Ushbu mutaxassislar ko'pincha mikrokomponentlarni lehimlash bo'yicha ko'nikmalarga ega, elektron sxemalar bilan ishlashda malakali va qurilma hujjatlarisiz ham noto'g'ri komponentlarni mustaqil ravishda aniqlashlari mumkin. Yuqori malakali texnik mutaxassislar ko'pincha ma'lum brendlarning jihozlariga ixtisoslashgan bo'lib, ularning dizayn xususiyatlarini va umumiy muammolarni chuqur o'rganadilar. Jihozni ta'mirlash bo'yicha mutaxassislar talab qilinadigan joylarda maishiy texnika ta'mirlash ustalari o'z mahoratlarini turli sohalarida qo'llashadi. Ushbu texnik xodimlar kafolat ostidagi jihozlarga tezkor xizmat ko'rsatishni talab qiladigan yirik chakana savdo tarmoqlarining xizmat ko'rsatish markazlari tomonidan eng faol jalb qilinadi. Maishiy texnika ishlab



chiqaruvchilarning rasmiy vakillari ham doimiy ravishda sotuvdan keyingi xizmat ko'rsatish uchun malakali texnik xodimlar kerak bo'ladi.

Ko'plab jihozlarni ta'mirlash ustalari turli markadagi jihozlarni ta'mirlash xizmatlarini taklif qiluvchi mustaqil xizmat ko'rsatish joylarida ishlaydi. Turar-joy majmualariga xizmat ko'rsatuvchi yirik boshqaruv kompaniyalari va tashkilotlari ko'pincha aholining so'rovlariga zudlik bilan javob berish uchun bunday texnik xodimlarni jalb qiladi. Mutaxassislarning katta qismi mustaqil ravishda ishlashni afzal ko'radi, to'g'ridan-to'g'ri mijozlardan buyurtmalar oladi va o'z uylarida ta'mirlash ishlarini bajaradi. Mehmonxona va oziq-ovqat sanoati korxonalari, shuningdek, sanoat muzlatgichlari, oshxona jihozlari va konditsioner tizimlariga xizmat ko'rsatish uchun jihozlarni ta'mirlash bo'yicha ustalarni talab qiladi. Ishlab chiqarish kompaniyalari ushbu mutaxassislarni yotoqxonalarda, oshxonalarda va xodimlarning dam olish joylarida jihozlarga xizmat ko'rsatish uchun ishlaydi.

Atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha tashabbuslarning rivojlanishi bilan yangilangan jihozlarni ta'mirlash va sotishga ixtisoslashgan kompaniyalar paydo bo'ladi, bu erda texnik xodimlar tovarlarni qayta sotishdan oldin to'liq diagnostika va kompleks ta'mirlashni amalga oshiradilar.

Amaliy o'quv mashg'ulotlari davomida nogironligi bo'lgan o'quvchilarga elektr sxemalari va texnik qo'llanmalarni o'qishni, tashqi belgilar va asboblarni ko'rsatkichlari asosida nosozliklar sabablarini aniqlashni o'rganadilar. Nogironligi bo'lgan o'quvchilar oddiy mikroto'lqinli pechlardan tortib sensorli boshqaruvli murakkab kir yuvish mashinalarigacha bo'lgan har xil turdagi maishiy texnikalarni xavfsiz qismlarga ajratish, ta'mirlash va yig'ish usullarini o'zlashtirasiz. Shuningdek, siz lehim uskunalari, multimetrlar, osiloskoplar va elektron komponentlarni tekshirish uchun maxsus testerlardan foydalanish bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lasiz. O'quvchilar maxsus texnikumda o'qish davomida muzlatgichlar, kir yuvish mashinalari, idishlarni yuvish mashinalari, elektr va gaz plitalari, pechlar, mikroto'lqinli pechlar, oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlash mashinalari va boshqa maishiy texnika bilan bog'liq muammolarni mustaqil ravishda tashxislash va nosozliklarni bartaraf etish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'quvchilar o'quv amaliyoti davrida elektron boshqaruv modullarini ishonchli boshqaradilar, aqlli tizimlarni dasturlaydilar va aqlli qurilmalar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni sozlay oladilar. Kafolat hujjatlarini qanday qayta ishlash, ta'mirlash smetalarini tayyorlash va mijozlarga har tomonlama xizmat ko'rsatishni o'rganib so'rovni qabul qilishdan tortib, ta'mirlangan jihozni yetkazib berishgacha bo'lgan jarayonlarida qatnashadilar. Maxsus texnikum bitiruvchilari o'rta kasb-hunar ta'limi diplomini oladilar. Ushbu diplom yuqori maqomga ega va qo'shimcha martaba imkoniyatlarini ochadi. O'rta kasb-hunar ta'limi diplomida boshlang'ich malakaga qo'shimcha ravishda ta'lim dasturi davomida olingan tegishli kasblar to'g'risidagi ma'lumotlar bo'lishi mumkin.

Maishiy texnika ta'mirlash ustalarining doimiy ravishda uzluksiz ta'lim kurslarida qatnashishi, yangi model va texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini tasdiqlovchi zamonaviy sertifikatlariga ega bo'lishi ularning mehnat bozorida raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshirishi muhim ahamiyatga ega.



1. Uy ro'zg'or buyumlarini ta'mirlash o'qitish materiallari.
2. Internet ma'lumotlari.